Monopolie van het streven naar vrede?

MS Ten tijde van het op schrift stellen van dit editoriaal was nog niet bekend onder welk motto de Vredesweek 1981 zou worden gepresenteerd en wat de feitelijke inhoud is van de gebruikelijke krant die ter gelegenheid van die actie werd verspreid. De ervaringen van de voorbije jaren hebben evenwel geleerd dat de drijvende krachten achter dat appel aan de brede massa van het Nederlandse volk zich concentreren op de emotionele benadering van het gehele probleem. Dat is uiteraard hun goede recht, maar het bedenkelijke is wel dat een gevoelsmatig ingenomen standpunt gewoonlijk de vorming van een rationeel oordeel in de weg staat: een beroep op het geweten, op de liefde tot de medemens, op verzoeningsbereidheid, en dergelijke gevoelens vallen niet gemakkelijk in overeenstemming te brengen met hetgeen in een nuchtere analyse als essentieel wordt gevonden. Een verstandelijke aanpak oogst daarom weinig instemming van hen die weten dat sentimenten geschikt zijn om toehoorders en lezers in zekere zin te immuniseren tegen de rede.

Het heeft weinig zin in deze regelen een weerwoord neer te leggen tegen bepaalde standpunten zoals die worden ingenomen door de vredesbeweging en haar apostelen. Van belang is wel dat hier duidelijk wordt gezegd dat het streven naar een duurzame vrede geenszins mag worden beschouwd als het monopolie van lieden die hun landgenoten willen attent maken op de verschrikkingen van een moderne oorlog en die uit dien hoofde medestanders zoeken voor hun activiteiten ten dienste van de vrede. Immers, als er één categorie is die mag worden geacht bezorgd te zijn om wat er allemaal staat te gebeuren àls de wankele vrede zou teloorgaan, dan is het toch wel de groep der dichtstbetrokkenen: de militairen zelf, die welhaast per definitie zijn voorbestemd voor de rol van „spaander" als er eenmaal zou worden „gehakt".

Die categorie wordt – in de gevoelsmatige aanpak van de vredesdemagogen – gemakshalve bestempeld als het grote struikelblok waarop alle nobele pogingen van de vredelievenden schipbreuk lijden: de „haviken", waaronder de „duiven" helaas gedoemd zijn te leven in voortdurende onveiligheid. Dat impliceert tevens een ontkennen dat, althans in de verhoudingen waarin de vrije volkeren van het Westen verkeren, de krijgsmacht dient te worden beschouwd als een *investering in veiligheid.* Uiteraard mag het streven naar vrede nooit ontaarden in een aantasten van die investering, omdat zulks onherroepelijk zal moeten uitmonden in een verminderen of zelfs geheel prijsgeven van de te produceren veiligheid. Een dergelijke ontaarding laat zich vaststellen in de berucht geworden leuze „De kernwapens de wereld uit, te beginnen uit Nederland". Het gezonde verstand noopt daarbij reeds aanstonds tot de aantekening dat de realisatie van die leuze, zelfs indien àlle naties daaraan eerlijk zouden meewerken, een immens voordeel zou betekenen voor de supermogendheid de Sovjet-Unie, die nog steeds geen enkele indicatie heeft gegeven dat zij bereid zou zijn de door Lenin gegeven missionaire opdracht te verloochenen; en die, mede om die opdracht, een conventioneel overwicht heeft opgebouwd dat in geen enkele relatie meer staat tot hetgeen zij in haar eigen militaire doctrines toereikend acht voor een succesvol te voeren defensieve oorlog!

Tegenover de *kretologie* van een vredesstreven dat de vrede eerder in gevaar dreigt te brengen, dient de *concretologie* te worden gesteld van een ratio zoals deze medio augustus werd verwoord door de secretaris-generaal van het Atlantische bondgenootschap, toen hij in een tv-

interview *in conditionalis* opmerkte dat een dergelijke òntwapening – als voorgestaan door Pax Christi, IKV en hun medestanders – zin zou hebben „. . . . àls de wereld goed was, en àls morele waarden werden geëerbiedigd . . . "! Mr. Luns voegde daaraan echter toe, dat de mens helaas níét goed is maar neigt tot het kwade en tot overheersing van zijn medemens.
Voor wie poogt te leven naar zijn christelijke overtuiging, moet deze uitspraak in wezen niets nieuws hebben gebracht. Toch geeft het te denken dat het juist leidslieden uit de kerken zijn die klaarblijkelijk willen ontkennen dat ook de internationale verhoudingen met deze karakterisering moeten worden getekend; die noch oor, noch oog hebben voor wat hun geloofsgenoten in andere lidstaten van het bondgenootschap daarover belijden; en die kennelijk doof en blind zijn voor het klagen van hun mede-christenen wier verdrukking toch een onmiskenbaar teken aan de wand moet zijn. Het is niet alleen aanmatigend, zichzelf het monopolie van het streven naar vrede te willen toeëigenen, het is ook in hoge mate misleidend indien voor dat streven dan aanhang wordt geworven met onjuiste voorlichting, halve waarheden en hele leugens.
Om die reden zal in de volgende uitgave van ons tijdschrift een meer dan gewone aandacht worden besteed aan deze problematiek. Uit een in het november-nummer te publiceren, uitvoerig gedocumenteerde studie van drs. Vermaat zal de lezer zich een duidelijk beeld kunnen vormen van hetgeen verschillende pleitbezorgers van de Nederlandse confessionele vredesbewegingen bezielt. Het is uiteraard niet de bedoeling, munitie aan te dragen waarmee vervolgens het vuur kan worden geopend tegen de waarachtige verkondigers van een eerbare overtuiging als het pacifisme; beoogd wordt slechts, de lezer in staat te stellen een eigen, rationele argumentering te bezigen indien hij eventueel verwikkeld zou raken in een situatie waarin hij zich zou zien geconfronteerd met monopolisten van het vredesstreven.

Nederland heeft een dure prijs moeten betalen toen tijdens de Tweede Wereldoorlog het echec van onze neutraliteitspolitiek bewees dat een klein land op eigen houtje machteloos is als de internationale verhoudingen door een agressor worden verstoord. De daaruit geleerde les deed ons in het naoorlogse bondgenootschap kennen als een betrouwbare bondgenoot. Zodra de lessen van het verleden worden vergeten, of botweg genegeerd, en Nederland zich opwerpt als bezitter van het monopolie van het christelijke geweten, wordt niet alleen de nationale veiligheid andermaal in de waagschaal gesteld maar ook de legitieme belangen der medeleden van de alliantie, zonder dat het totale vraagstuk van *vrede en veiligheid in vrijheid* ook maar één stap dichter tot zijn oplossing wordt gebracht. De Nederlandse krijgsmacht pretendeert allerminst zelf en zelfstandig in staat te zijn een dusdanige oplossing te verzorgen. Van enig monopolie is geen enkele sprake, en de Nederlandse militair weet zeer wel dat er méér belanghebbenden zijn die krachtig streven naar een duurzame vrede. Daartoe mogen stellig ook worden gerekend zijn partners in het bondgenootschap. Een reden te meer om ook tegenover hen loyaal te blijven en níét te pogen zelf schone handen te houden ten koste van de anderen, die ongetwijfeld de hunne dan zullen moeten bezoedelen omdat de gemeenschappelijke verdediging en oorlogsvoorkoming tot falen gedoemd is als er gaten in zouden vallen.

Loyaal meedragen in de lasten en meedelen in de taken. Misschien verdient dat toch wel de voorkeur boven het ter tempel gaan om de Heer te danken dat *wij* ten minste niet zijn als degenen die wèl . . . !